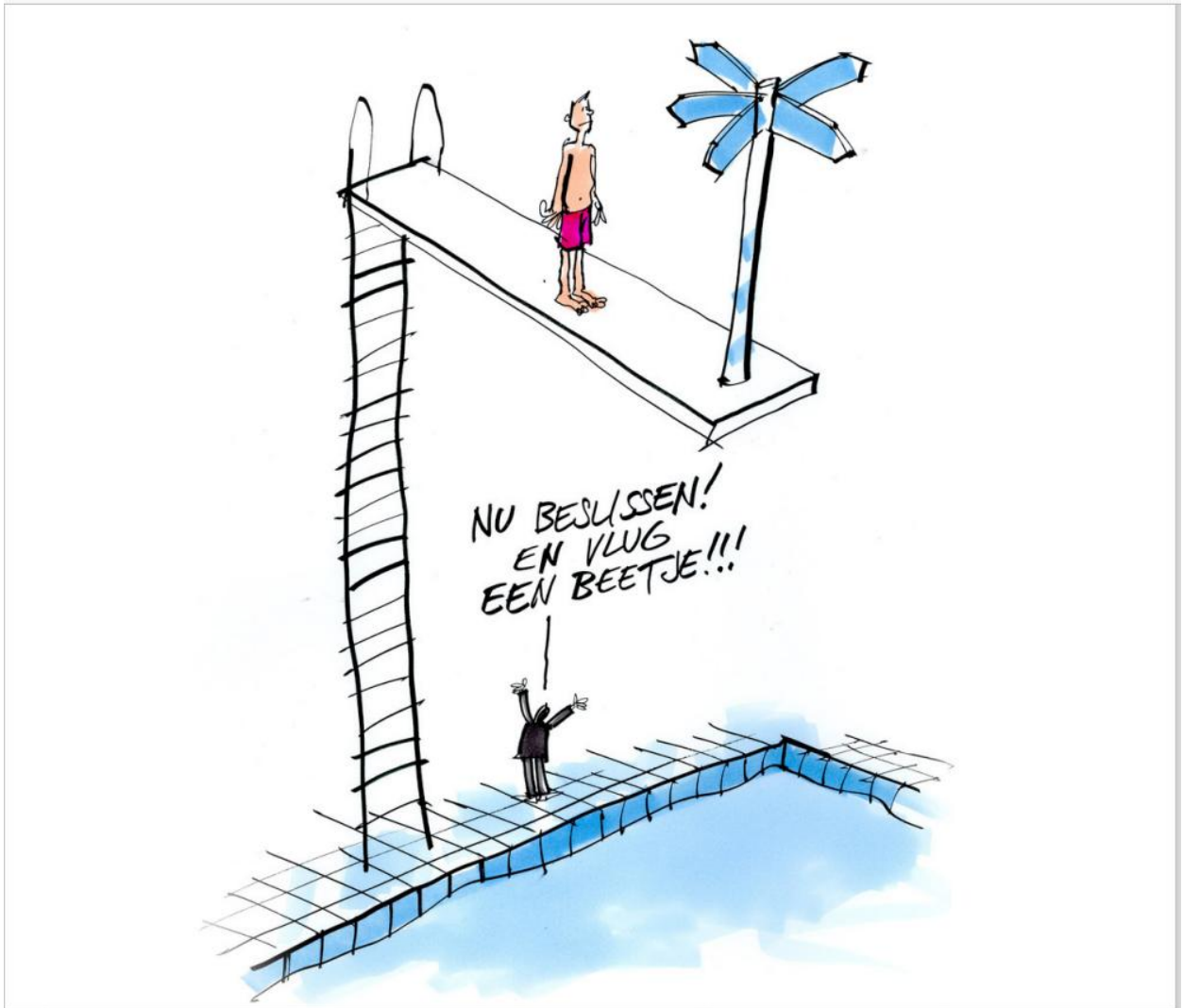

EEN OPLEIDING KIEZEN, HOE DOE JE DAT?

Traject Mavo – MBO

Inhoudsopgave

1. Inleiding	blz. 3
2. De keuzecirkel	blz.4
3. In dialoog	blz. 5-10
4. Structureren	blz. 11-12
5. Exploreren	blz. 13
6. Verzamelblad	blz. 14
7. Extra informatie	blz.15

1. Inleiding

Het maken van een studiekeuze blijkt voor velen een lastig proces. Binnen het eerste jaar wil landelijk ongeveer 30% van de studenten stoppen met hun opleiding omdat er niet goed genoeg is georiënteerd en/of de studie niet voldoet aan de verwachtingen.

Ga je naar het mbo dan kan je niet stoppen met school omdat je het niet leuk vindt en zal je door moeten gaan met de opleiding waar je niet op je plek bent.

Je mag pas stoppen met een opleiding als je je 'starterskwalificatie' hebt behaald. Dat heb je pas als je een mbo- of havo diploma op zak hebt. Kies dus zorgvuldig naar welke opleiding je wilt, er is zoveel keus! **Tip:** ga altijd langs op de school van je keuze, schrijf je in voor de open dag en proef de sfeer. Het is heel belangrijk dat de opleiding goed aanvoelt en bij je past.

Je mag je voor maximaal 3 opleidingen inschrijven. Je kan je altijd weer afmelden als je bijvoorbeeld voor een andere mbo-opleiding kiest of als je havo gaat doen.

Dit werkboek is bedoeld als handvat voor leerlingen en hun ouders om samen aan de slag te gaan met de studiekeuze. In dit werkboek wordt de keuzecirkel toegelicht. Ook staan er verschillende opdrachten in die zowel studiekeuzers als hun ouders kunnen invullen. De kleur van het onderdeel van de cirkel komt overeen met de kleur van de oefening. Dus de oefeningen die bijvoorbeeld gaan over 'verken jezelf' hebben een groene kleur. Terwijl de oefeningen over het stappenplan rood zijn.

De opdrachten zijn beschreven vanuit het perspectief van de leerling. De opdrachten voor de ouders staan erbij aangegeven.

De uitkomsten dienen als input om het gesprek aan te gaan en de keuzecirkel completer te maken. Achterin zijn relevante websites vermeld die extra hulp bieden bij het kiezen van een studie.

Als je na je vmbo-t naar de havo wilt schrijf je je toch in voor een mbo opleiding. Dat is wettelijk verplicht omdat je leerplichtig bent. Heb je je mavo diploma behaald en is er plek op de havo, pas dan kun je je uitschrijven op het mbo.

Voor vragen kunt U ons altijd mailen of een afspraak maken voor een gesprek.

Succes en veel plezier met het keuzeproces,

De decanen,

Mavo: Maureen Gefken m.gefken@msa.nl

Havo: Camilla Heath c.heath@msa.nl

**JE DOET HET ZELF,
MAAR NIET ALLEEN**

2. De keuzecirkel

De keuzecirkel wordt gebruikt om een studiekeuzeproces inzichtelijk te maken. Als je de stappen van de cirkel hebt doorlopen, dan lukt het vaak beter om te kiezen voor een studie die bij je past.

Voor het kiezen van een studie zijn drie aspecten van belang:

1. Verken jezelf

Jij bent het uitgangspunt. Jouw waarden, interesses, talenten vormen de basis voor jouw studiekeuze. Een studie en later werkgebied passen dan goed bij wat jij belangrijk vindt. Het helpt om een zelfonderzoek te doen (wie ben ik?, wat kan ik? en wat wil ik?) en daarover in gesprek te gaan met vrienden, familie en je decaan/mentor.

2. Verken de mogelijkheden

Er is online veel informatie over opleidingen beschikbaar. Door eerst te kijken wat je zelf belangrijk vindt, kun je makkelijker structuur aanbrengen. Ook kunnen je ouders hier goed bij helpen. Niemand vindt alle studies leuk. Begin bijvoorbeeld bij een richting die je interessant lijkt en streep weg wat je niet interesseert. Maak het overzichtelijk voor jezelf. Daarnaast is het belangrijk om op pad te gaan en je mogelijkheden te exploreren, oftewel ervaren. Hierdoor vorm je een realistisch beeld van de studies. Ga naar open dagen, meeloopdagen en praat met mensen over de richting die je interesseert.

3. Maak een stappenplan

Hoe, waar, met wie en wanneer ga je wát doen? Onderneem kleine, gerichte en haalbare acties om uiteindelijk tot een studiekeuze te komen. Gun jezelf hier de tijd voor. Soms is het lastig om een planning te maken en je eraan te houden. Als je hier moeite mee hebt, vraag dan hulp uit je

omgeving. In dit werkboek krijg je ook tips hoe je dat kunt doen. Kiezen is een doorlopend proces. De drie bovengenoemde stappen lopen vaak door elkaar heen. Neem er de tijd voor en vraag hulp als je vast loopt. Je hoeft het niet alleen te doen. Kiezen is een doorlopend ∞ proces en kost tijd.

3. In dialoog

A. INTERESSES VOOR ACTIVITEITEN

Kruis aan welke activiteiten je leuk vindt om te doen. Kruis met een andere kleur aan wat je het minst leuk vindt.

■ anderen iets leren	■ koken
■ precisiewerk verrichten	■ invloed uitoefenen
■ plannen of organiseren	■ informatie verwerken
■ ordenen	■ informatie geven
■ opvoeden	■ improviseren
■ ontwerpen of vormgeven	■ helpen
■ onderzoeken	■ grenzen verleggen
■ ondernemen	■ gesprekken voeren
■ onderhandelen	■ fantaseren
■ observeren	■ experimenteren
■ muziek maken of zingen	■ bouwen of produceren
■ motiveren of inspireren	■ bezinnen of mediteren
■ mezelf op creatieve wijze uiten	■ bewegen of sporten
■ met mijn handen werken	■ beter maken
■ machines bedienen of besturen	■ berekeningen maken
■ lezen	■ beoordelen
■ leren of studeren	■ bemiddelen
■ leiding geven	■ begeleiden of coachen
■ anderen amuseren	■ analyseren
■ aanraken of knuffelen	■ verzorgen
■ schrijven of met taal bezig zijn	■ tuinieren
■ verkopen	■ reizen
■ transporteren	■ uitvinden
■ spelen	

JE TOP 5 ACTIVITEITEN : LEUK

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

JE TOP 5 : MINST LEUK

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

Met welke van deze activiteiten zou je tijdens je studie iets willen doen? Met andere woorden: wat zou je verder willen ontwikkelen of willen leren? Omcirkel deze hierboven.

Kunnen jij en/of je ouder(s) opleidingen bedenken waarbij dat mogelijk is? Zitten deze opleidingen in de studierichting(en) die je aanspreken?

.....

.....

B. WAT IK BELANGRIJK VIND

Leerling: Wat is voor jou belangrijk in je leven?

Een andere factor die je studiekeuze beïnvloedt zijn je persoonlijke waarden. Oftewel wat vind je belangrijk in je leven en wat vind je zinvol? Geef in onderstaande lijst per waarde aan wat je belangrijk vindt en wat je minder belangrijk vindt.

Noteer vervolgens per waarde die je hebt aangekruist in de kolom BELANGRIJK een rangorde. De belangrijkste wordt '1', de volgende '2', enzovoorts. Welke waarden wil je terug zien in je studie?

PERSOONLIJKE WAARDEN	MINDER BELANGRIJK	BELANGRIJK	RANGORDE	WELKE IN STUDIE?
Maatschappelijke bijdrage (je voelt je betrokken bij de samenleving en je wilt hier actief aan deelnemen)				
Creativiteit (kansen ideeën of oplossingen zien en iets nieuws doen of maken)				
Oog hebben voor de ander (je let op anderen en helpt waar dat mogelijk is)				
Zelfexpressie (wat jou bezighoudt wil je laten zien op een kunstzinnige of artistieke manier)				
Routine (je vindt het prettig wanneer werkzaamheden zich herhalen)				
Duidelijke richtlijnen (er is helder voorgeschreven wat de bedoeling is)				
Verantwoordelijkheid (afsprake is afspraak voor jezelf en met anderen)				
Financieel en sociaal succes (je wilt graag ZELF succesvol zijn op basis van geld, invloed, status of macht)				
Lichamelijke inspanning (je bent graag lichamelijk bezig)				
Goede algemene ontwikkeling (je wilt van verschillende zaken veel weten)				

Zichtbare resultaten (je ziet graag welke werkzaamheden je hebt uitgevoerd en wat het resultaat is)				
Vrijheid (je wilt naar eigen inzicht kunnen handelen en houdt er van om zelfstandig beslissingen te nemen)				
Teamwork (je vindt het fijn om met anderen samen te werken)				
Avontuur (je houdt van nieuwe en uitdagende ervaringen)				

C. Persoonskenmerken

Zo denk ik dat ik ben: **in te vullen door leerling**

	HELEMAAL NIET	EEN BEETJE	HEEL ERG
Analytisch (logisch denken)			
Assertief (opkomen voor jezelf)			
Behulpzaam			
Bescheiden			
Besluitvaardig			
Betrokken			
Betrouwbaar			
Collegiaal (elkaar helpen)			
Commercieel			
Communicatief			
Concreet (duidelijk)			
Creatief			
Direct			
Doelgericht			
Enthousiast			
Evenwichtig (stabiel)			
Fantasierijk			
Flexibel			
Geduldig			
Idealistisch			
Impulsief (zonder na te denken)			
Initiatiefrijk (kansen pakken)			
Inventief (vindingrijk)			
Kalm			
Kritisch			
Leergierig			
Leidinggevend			
Loyaal (trouw)			
Medelevend			
Nauwkeurig			
Onafhankelijk			
Ondernemend			
Optimistisch			
Perfectionistisch			
Praktisch			
Prestatiegericht			
Realistisch			
Resultaatgericht			
Sensitief (gevoelig)			
Sociaal vaardig (iemand helpen)			
Stressbestendig			
Vasthoudend			
Zelfstandig			
Zelfverzekerd			

Zo denk ik dat mijn kind is: **in te vullen door ouder**

	HELEMAAL NIET	EEN BEETJE	HEEL ERG
Analytisch			
Assertief			
Behulpzaam			
Bescheiden			
Besluitvaardig			
Betrokken			
Betrouwbaar			
Collegiaal			
Commercieel			
Communicatief			
Concreet			
Creatief			
Direct			
Doelgericht			
Enthousiast			
Evenwichtig			
Fantasierijk			
Flexibel			
Geduldig			
Idealistisch			
Impulsief			
Initiatiefrijk			
Inventief			
Kalm			
Kritisch			
Leergierig			
Leidinggevend			
Loyaal			
Medelevend			
Nauwkeurig			
Onafhankelijk			
Ondernemend			
Optimistisch			
Perfectionistisch			
Praktisch			
Prestatiegericht			
Realistisch			
Resultaatgericht			
Sensitief			
Sociaal vaardig			
Stressbestendig			
Vasthoudend			
Zelfstandig			
Zelfverzekerd			

4. Structureren

Spreek onderstaande studierichtingen je aan en waarom? Zie www.studiekeuze123.nl voor de studies bij deze studierichtingen.

STUDIERICHTING	SPREEKT JE NIET AAN, & WIL JE NIET DOEN, OMDAT:	TWIJFEL, OMDAT:	SPREEKT JE WEL AAN, & WIL JE EVENTUEEL WEL DOEN, OMDAT:
Bouwen, wonen en interieur			
Economie en ondernemers			
Dienstverlening en producten			
Groen			
Horeca, bakkerij en recreatie			
Maritiem en techniek			
Kunst & Cultuur			
Media, vormgeving en ICT			
Mobiliteit en transport			
Produceren, installeren en techniek			
Zorg en welzijn			

Welke drie studierichtingen/studies **vinden je ouders bij je passen** en waarom vinden ze dit bij jou passen?

STUDIE(RICHTING) PASSEND BIJ MIJN KIND:	REDENEN. OMDAT:

NETWERKEN:

Wie in jouw of jullie omgeving ken je die iets met dit onderwerp doet??

WIE VOOR WELK BEROEP / WELKE STUDIE?	CONTACTGEGEVENS

Ga eens praten met mensen die je kent over beroepen of studies? Als je de mogelijkheden op een rijtje hebt gezet, dan is het belangrijk om dingen uit te proberen om te ontdekken of het daadwerkelijk bij je past. Zij kunnen met je meedenken, tips geven of misschien mag je wel meelopen.

5. Exploreren

Op deze pagina vind je voorbeeldvragen of onderwerpen waar je aan kunt denken als je ervaring gaat opdoen (open dag, meelopen etc.). Dit is geen oefening, maar een handige extra en kan je gebruiken als je een verslag schrijft over je bezoek. Dit verslag komt weer in je LOB dossier.

ONDERWERP	VOORBEELDVRAGEN
Persoonskenmerken	• Welke eigenschappen kun je in deze opleiding goed gebruiken? • Over welke interesses moet je beschikken om deze opleiding met plezier te kunnen volgen?
Vakken	• Welke vakken krijg je en wat houden ze in? • Welke vakken vinden studenten moeilijk en waarom?
Mogelijkheden	• Welke richtingen of specialisaties heeft de opleiding?
Lessen	• Hoe ziet een lesdag of een lesweek eruit? • Hoeveel lesuren heb je per week? • Wat is de verhouding tussen praktijk- en theorielessen, samenwerken (projecten?) en individueel werken? • Hoe wordt er les gegeven? • Welke lesvormen worden gebruikt? • Is veel lesmateriaal in het Nederlands of in het Engels? • Is er aanwezigheidsplicht?
Grootte groepen/opleiding	• Hoeveel eerstejaars zijn er? • Met hoeveel studenten zit je in de klas? • Kun je bij vrienden in de klas komen?
Stagemogelijkheden	• Wat zijn de stagemogelijkheden? Waar lopen studenten stage? • Moet je je stage zelf regelen of wordt dat geregeld? • Kun je in het buitenland stage lopen?
Toelatingseisen	• Welke toelatingseisen heeft de opleiding? • Wat kun je doen als je daar niet aan voldoet?
Sfeer	• Wat zeggen studenten en docenten over de sfeer?
Locatie & faciliteiten	• Waar staat het gebouw, hoe zoet het eruit en hoe voelt het? • Zijn er plekken om op school te studeren of samen te werken? • Is er een bibliotheek/restaurant/sportmogelijkheid in de buurt?
Mening van studenten	• Wat zijn de plus- en de minpunten van de opleiding?
Mogelijkheden na de studie	• Welke mogelijkheden zijn er om door te studeren? • In wat voor beroepen komen studenten terecht? • Wat zijn de kansen op de arbeidsmarkt? • Hoeveel ga je ongeveer verdienen?
Combinatie werk en studie	• Is de opleiding te combineren met een bijbaan?
Reizen	• Is de opleiding goed bereikbaar met OV?
Wonen	• Kun je op kamers in de buurt van de opleiding?
Studievereniging	• Is er een (studie)vereniging en wat organiseren zij zoal?
Steun in de rug	• Wat kun je doen als je hulp of begeleiding nodig hebt?

Stel deze vragen gerust bij een open dag of als je een student- of docentvoorlichter spreekt.

6. Verzamelblad

STRUCTUREN VAN ACTIVITEITEN, WAARDEN EN PERSOONSKENMERKEN

Mijn top drie van meest interessante studierichtingen:

1

2

3

Activiteiten top 3:

1

2

3

Waarden top 3:

1

2

3

Persoonskenmerken top 3:

1

2

3

In welke studierichting(en) pas jij het beste als je naar bovenstaande uitkomsten kijkt en welke opleidingen horen daarbij?

EXPLOREREN & PLANNEN

Met wie wil je graag een keer spreken? Wanneer?	Welke vragen wil je stellen?
Open dagen, waar, wanneer?	Wat wil je te weten komen en hoe pak je het aan?
Meeloopdagen, waar, wanneer?	Wat wil je te weten komen en hoe pak je het aan?

7. Extra informatie

ORIËNTATIEMOGELIJKHEDEN:

<https://www.rocva.nl/>

<https://www.roctop.nl/>

<https://www.novacollege.nl/>

Hulp bij studiekeuze:

<https://www.kiesmbo.nl/>

SITE VOOR HULP EN OM HBO STUDIES TE ZOEKEN IN NEDERLAND: (voor als je na het mbo door wil stromen naar hbo)

www.studiekeuze123.nl voor een overzicht van alle studies in Nederland

SITE MET REGELGEVING, ALGEMENE INFORMATIE, BESLUITVORMING:

Website van ministerie OC&W met uitleg over bv financiën, informatie over selectiestudies

www.duo.nl

Voor het aanmelden bij een mbo-opleiding heb je een DigiD nodig! Eenmaal ingeschreven kan je je voor 3 opleidingen opgeven. Kijk goed wat de eisen zijn om op gesprek te komen. Sommigen opleidingen vragen om een portfolio, auditie, fysieke keuring of opdrachten die je moet inleveren.

RUIMTE VOOR AANTEKENINGEN:

